

Literaire bijlage bij Mijn weekblad

Henri David Thoreau

Sommige schrijvers hebben meer invloed dan andere. Een van de invloedrijkste auteurs uit de negentiende eeuw was ongetwijfeld Henri David Thoreau (1815-1862).

Zijn engagement voor natuurbehoud en zijn streven om in harmonie met de natuur te leven maakten hem een van de voorlopers en inspirators van de moderne milieubeweging. In zijn meesterwerk *Walden, or Life in the Woods*, gepubliceerd in 1854, beschreef hij hoe men een eenvoudig leven in het bos kan leiden, afgezonderd van de 'beschaafde' samenleving. Het thema van *Civil Disobedience (burgerlijke ongehoorzaamheid)* uit 1849 is het gegronde verzet van een individu tegen een onrechtvaardige regering. Dit boek werd een inspiratie voor latere vormen van geweldloos verzet. Thoreau was principieel gekant tegen slavernij. Zijn filosofie van geweldloos verzet zou later van invloed zijn op politieke, spirituele en literaire figuren zoals Lev Tolstoj, Mahatma Gandhi en Martin Luther King. In ons land inspireerde hij vooral de dichter Frederik van Eeden (1860-1932) die onder de naam Walden een coöperatieve kolonie stichtte op een groot landgoed in Bussum. "Ik weet dat de wereld vol verschrikkelijke ellende is, maar ik weet ook dat men niemand goed helpt die men niet leert zichzelf te helpen," schreef hij. Het meesterwerk van Thoreau (1817-1862) noemde hij dat 'schrille hekelschrift op het leven vol stille wanhoop dat de meeste mensen ondergaan, gedreven door blind winstbejag'.

1854

Henri David Thoreau, *Walden*

(fragment uit het laatste hoofdstuk)

Hoe slecht je leven ook is, ga er tegenaan en leef het. Loop er niet voor weg en praat er niet negatief over. Het is niet zo slecht als je zelf bent. Het lijkt vooral armelijk als je rijk bent. Wie fouten zoekt vindt ze zelfs in het paradijs. Hou van het leven, hoe arm het ook is. Je kunt plezierige, opwindende, heerlijke uren beleven, zelfs in het armenhuis. De ondergaande zon weerkaatst in de ramen van het armenhuis even

helder als in de villa van de rijke. De sneeuw smelt voor zijn deur even vroeg in het voorjaar. Volgens mij kan een rustige ziel daar even tevreden leven en evenveel vrolijke gedachten koesteren als in een paleis. De armen in de stad leven in mijn ogen onafhankelijker dan wie ook. Misschien zijn ze groot genoeg om te ontvangen zonder wrok. Velen denken dat ze hier boven staan, maar al te vaak staan ze er niet boven zichzelf te onderhouden met oneerlijke middelen, wat meer afkeurenswaardig is. Cultiveer je armoede als een tuin. Maak je niet druk om het verkrijgen van nieuwe dingen, of het nu kleren of vrienden zijn. Keer de oude nog eens om, keer naar ze terug. De dingen veranderen niet, wij veranderen. Verkoop je kleren en behoud je gedachten. God zal zien dat je de samenleving niet nodig hebt. Als ik voor de rest van mijn leven werd opgesloten op een zolderkamertje, als een spin, zou mijn wereld even groot zijn als ik mijn gedachten maar had. De filosoof zei: "Van een leger van drie divisies kun je de generaal weghalen en het wordt een bende. Van een man, hoe weerzinwekkend en vulgair ook, kun je alleen zijn gedachten weghalen." Probeer niet steeds zo ijverig je te ontwikkelen, om allerlei invloeden te ondergaan, 't is allemaal verspilling. Nederigheid onthult als duisternis het hemelse licht. De schaduwen van de armoede verspreiden zich om ons heen en zie! nieuwe inzichten worden voor ons geschapen. Als je bijvoorbeeld geen boeken of kranten kunt kopen, beperkt zich je leven tot wat waarlijk belangrijk en vitaal is. Je bent gedwongen om te leven met de dingen die je de meeste suiker en zetmeel leveren. Leven tot op het merg is het beste. Het behoedt je voor beuzelarij. Overbodige weelde levert alleen maar oppervlakkigheden. Je hebt geen geld nodig om voedsel voor je ziel te kopen.

In een boshut leefde Thoreau. Deze tekening op de titelpagina van 1854 is van zijn zuster Sophie.